

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta (HE 45/2025 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Arto Rajala, työ- ja elinkeinoministeriö
- teollisuusneuvos Petteri Kuuva, työ- ja elinkeinoministeriö
- professori Kim Talus, Itä-Suomen yliopisto
- apulaisprofessori Sirja-Leena Penttinen, Lapin yliopisto
- juristi Fanny Hovi, Energiavirasto
- johtaja Veli-Pekka Saajo, Energiavirasto
- johtaja Jussi Jyrinsalo, Fingrid Oyj
- johtaja, liiketoiminnan kehitys Markku Hyvärinen, Helen Sähköverkko Oy
- hallituksen varapuheenjohtaja Mika Lehtimäki, Suomen sähkökäyttäjät ry
- yhteiskuntasuhdepäällikkö Juha Poikola, Teollisuuden Voima Oyj
- toiminnanjohtaja Eero Haapalehto, Energiakaupungit ry
- johtava asiantuntija Ina Lehto, Energiateollisuus ry
- edunvalvontapäällikkö Jari Nykänen, Paikallisvoima ry
- johtava biokaasuasiantuntija Anna Virolainen-Hynnä, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
- edunvalvontapäällikkö Kimmo Kyrölä, Suomen uusiutuvat ry
- professori Pertti Järventausta

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Huoltovarmuuskeskus
- Arenso Oy
- Caruna Networks Oy
- Elenia Verkko Oyj
- EPV Energia Oy
- Helen Oy
- Järvi-Suomen Energia Oy

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

- Kemijoki Oy
- Lempäälän Energia
- OX2 Finland Oy
- Pohjolan Voima Oyj
- Suomen vetyklusteri
- UPM-Kymmene Oyj
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Metsäteollisuus ry
- Suomen Biokierto ja Biokaasu ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Kemianteollisuus ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi sähkömarkkinalakia ja maakaasumarkkinalakia.

Esityksen päätavoitteena on toimeenpanna työ- ja elinkeinoministeriön asettaman suurjänniteverkkotyöryhmän ehdotukset sähkömarkkinalain uudistamiseksi lisääntyvän sähköntuotannon ja kasvavien kulutuksen kuormien integroimiseksi kantaverkkoon ja suurjännitteiseen jakeluverkkoon.

Lisäksi esityksen tavoitteena on panna täytäntöön vuonna 2024 annetun sähkömarkkinarakenteen uudistamista koskevan sähkömarkkinadirektiivin muutoksen mukaiset säännökset joustavista liittymissopimuksista.

Esityksen mukaan kantaverkonhaltijan kehittämisvastuu rajattaisiin valtakunnalliseen yhteenliitettyyn sähkön siirtoverkkoon ja valtakunnanrajan ylittäviin rajayhdysjohtoihin. Järjestelmävas-
taavan kantaverkonhaltijan vastuualueeseen lisättäisiin Suomen talousvyöhyke. Yli 110 kilovol-
tin nimellisjännitteellä toimivia johtoja ei esityksen mukaan pidettäisi suoraan jännitetason perus-
teella kantaverkkona, vaan tällainen johto voisi olla myös suurjännitteistä jakeluverkkoa, jos se
olisi luonteeltaan paikallista tai alueellista verkkoa.

Sähkömarkkinalakiin lisättäisiin säännös, jonka perusteella jakeluverkonhaltijoille mahdollistet-
tisiin myös tuotantoa yhteen keräävien verkkojen tai verkon osien kehittäminen. Myös sähkön-
tuottajat voisivat kuitenkin tietyin edellytyksin rakentaa ja operoida yhteisiä sähköntuotannon
liittymisverkkoja ilman sähköverkkolupaa.

Sähkömarkkinalain sähköverkkotoiminnan luvanvaraisuutta koskevia säännöksiä muutettaisiin
siten, että erillisen linjan kautta tapahtuva sähkönjakelu olisi ei-luvanvaraista verkkotoimintaa
riippumatta siihen liitetyn voimalaitoksen koosta.

Sähkömarkkinalakiin lisättäisiin säännös, joka antaisi Energiavirastolle valtuuden sähköverkkotoiminnan luvanvaraisuutta koskevan ennakkotiedon antamiseen.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

Lisäksi valtakunnan rajat ylittävien sähköjohtojen ja maakaasuputkien hankelupien päätösvalta siirrettäisiin työ- ja elinkeinoministeriöstä valtioneuvoston yleisistunnolle.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Tausta ja tavoitteet

Ehdotuksen taustalla on tarve vahvistaa sähkön siirtoverkon toimivuutta ja riittävyyttä energiamurroksen perustana ja Suomen keskeisenä kilpailuetuna. Sähköjärjestelmän ennakoidaan kasvavan voimakkaasti lähivuosien aikana: sähkön kulutuksen ja tuotannon määrä vuonna 2035 voi olla noin kaksinkertainen vuoteen 2023 verrattuna. Energiamurros haastaa verkon riittävyyttä ja lisää siirtoyhteyksien tarvetta: sähkönkulutus ei lisäännä tasaisesti kaikkialla Suomessa, vaan kulutus ja tuotanto eriytyvät yhä enemmän eri puolille maata. Sähköjärjestelmän voidaan sanoa olevan voimakkaassa muutoksessa.

Hallitusohjelmaan sisältyy lukuisia toimia sähkön siirtoverkon vahvistamiseksi. Hallitusohjelmassa on tältä osin todettu mm. seuraavaa: Kansallisesti tärkeiden teollisuuden keskittymien sähkönsiirtotarve ja kohtuulliset sähkönsiirtokustannukset varmistetaan investointien mahdollistamiseksi. Kantaverkon rakentamistarpeen ja pullonkaulojen merkityksen vähentämiseksi edistetään sähköä kuluttavien ja tuottavien suurinvestointien sijoittumista lähemmäs ilman tarvetta liittyä kantaverkkoon. Sähkömarkkinalain muutoksella mahdollistetaan tuulivoimaloiden liityntäjohtojen kokoaminen yhteen jakeluverkkoyhtiön toimesta. Lisäksi hallitus selvittää Fingridin vastuun laajentamista energiamurroksen myötä tarvittavien siirtoverkkojen rakentamisessa kaupunkiseuduilla.

Eduskunta on lisäksi edellyttänyt jo edellisellä vaalikaudella sähkömarkkinalain aiemman uudistuksen yhteydessä (HE 265/2020 vp — EV 109/2021 vp) antamassaan lausumassa, että valtioneuvosto selvittää vaalikauden loppuun mennessä laajapohjaiseen valmisteluun ja kattavaan vaikutusarviointiin perustuen erillisiä linjoja koskevan sääntelyn muutostarpeet energiayhteisöjen toiminnan mahdollistamiseksi tarkoituksenmukaisena osana energiajärjestelmää.

Nyt tarkasteltava ehdotus on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriön asettamassa suurjänniteverkkotyöryhmässä, ja ehdotuksella pantaisiin täytäntöön työryhmän ehdotukset sähkömarkkinalain uudistamiseksi lisääntyvän sähköntuotannon ja kasvavien kulutuksen kuormien integroimiseksi kantaverkkoon ja suurjännitteiseen jakeluverkkoon. Lisäksi pantaisiin täytäntöön sähkömarkkinadirektiivin muutokset joustavista liittymissopimuksista. Ehdotuksella pyritään siihen, että suurjänniteverkkoja voidaan kehittää ja verkon käyttäjien liittymiä liittää niihin sähkön kulutuksen ja tuotannon tarpeita vastaavalla tavalla. Ehdotus tarjoaisi edellytyksiä investointeihin ja talouskasvun luomiseen sekä sähköverkkojen että teollisuuden kannalta. Samalla pyritään pitämään kiinni sähköjärjestelmän kustannustehokkuudesta ja siirtohintojen hillitsemisestä.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

Talousvaliokunta pitää hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia perusteltuina ja tarkoituksenmukaisina ja puoltaa niiden hyväksymistä seuraavassa esitetyin perusteluin ja jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa selvitetuin muutoksin.

Keskeisten ehdotusten arviointia

Kehittämisvelvollisuus

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa keskeiseksi arvioinnin kohteeksi on noussut kysymys verkon kehittämisvelvollisuudesta. Hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä on todettu, että kasvavan kulutuksen ja tuotannon tehokas integrointi sähköjärjestelmään edellyttää sekä valtakunnallisten että paikallisten ja alueellisten 400 kV siirtojohtojen rakentamisen lisäämistä ja nopeuttamista.

Esityksen valmistelun aikana on tarkasteltu kahta vaihtoehtoa kehittämisvastuun määrittämiseen. Esitys perustuu suurjänniteverkkotyöryhmän esittämään ja taustaselvityksen tukemaan vaihtoehtoon, jossa laajennetaan sekä vanhojen että uusien paikallisten ja alueellisten jakeluverkonhaltijoiden mahdollisuuksia 400 kV sähköverkkojen rakentamiseen sekä määritellään asianmukainen ja EU-oikeuden vaatimukset täyttävä sääntelykehys tuottajien yhteisten liittymisverkkojen rakentamiselle ja operoinnille nykyisen, säännöspohjaltaan epävarmaksi ja tulkinnanvaraiseksi arvioitun Energiaviraston ratkaisukäytännön sijaan. Toinen etenemisvaihtoehto olisi ollut Fingridin kehittämisvastuun lisääminen erityisesti kaupunkialueiden tarvitsemien 400 kV verkkojen kehittämisessä.

Valtakunnallisen yhtenäisen sähköverkon kehittämisvastuu kuuluisi ehdotuksen mukaan edelleen kantaverkonhaltijalle. Ehdotuksen mukaan kantaverkonhaltijan kehittämisvastuu rajautuisi jatkossa valtakunnallisen yhteenliitetyn sähkösiirtoverkon ja valtakunnanrajan ylittävien rajayhdysjohtojen kehittämiseen. Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan vastuualueeseen kuuluisivat valtakunnan alue Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta ja Suomen talousvyöhyke. Ehdotuksen mukaan yli 110 kilovoltin verkon johtoja ei pidettäisi enää jännitetason perusteella automaattisesti kantaverkkona, vaan tällainen johto voisi olla myös suurjännitteistä jakeluverkkoa, jos se on luonteeltaan paikallista tai alueellista verkkoa.

Suurjännitteisen jakeluverkon määritelmää muutettaisiin siten, että suurjännitteisellä jakeluverkolla tarkoitetaan nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin paikallista tai alueellista sähköverkkoa tai -johtoa, joka ei ole liittymisjohto ja joka ei ylitä valtakunnan rajaa. Jakeluverkonhaltijoille mahdollistetaan alueellisen tai paikallisen yli 110 kilovoltin verkon rakentaminen ja operointi suurjännitteisen jakeluverkon haltijana.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan sähkömarkkinalain 19 §:ää täsmennettäväksi siten, että verkonhaltijan tulisi toiminta-alueellaan riittävän hyvälaatuisen sähkösaannin turvaamiseksi verkonsa käyttäjille ylläpitää, käyttää ja kehittää sähköverkkoaan sekä yhteyksiä toisiin verkkoihin sähköverkkojen toiminnalle säädettyjen vaatimusten ja verkon käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisesti. Suurjännitteisessä jakeluverkossa verkon kehittämisvelvollisuus koskisi aluetta, jolla sijaitsevien verkon käyttäjien olisi teknisesti, taloudellisesti tai maankäytöllisesti edullisempaa liittyä kyseisen verkonhaltijan kuin jonkun toisen verkkoon. Sen lisäksi, mitä 19 §:ssä säädetään

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

verkonhaltijan kehittämisvelvollisuudesta, hallituksen esityksessä ehdotetussa uudessa 51 a §:ssä säädettäisiin, että jakeluverkonhaltijan tulee kehittää toiminta-alueellaan verkon käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisesti uutta suurjännitteistä jakeluverkkoa, jos tämä ei ole verkonhaltijan teknisiin, taloudellisiin ja organisatorisiin voimavaroihin nähden tai verkonhaltijan muiden asiakkaiden kannalta kohtuutonta.

Kyse olisi 19 §:ää täydentävästä uudesta erityissäännöksestä verkon kehittämisvelvollisuudesta suurjännitteisessä jakeluverkossa ja jakeluverkossa. Säännöstä tulisi perustelujensa mukaan tulkita yhdessä lain 19 §:n yleistä kehittämisvelvollisuutta koskevan säännöksen sekä 50 ja 51 §:n suurjännitteisen jakeluverkon ja jakeluverkon toiminnan laatuvaatimuksia koskevien säännösten kanssa. Pykälän 1 ja 2 momentteja voitaisiin soveltaa joko erillisinä säännöksinä tai yhdessä.

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa esitetyt osin kriittiset arviot ehdotetusta sääntelystä eivät liity tässä vaiheessa niinkään valittuun sääntelyn perusratkaisuun, vaan suurjännitteisen verkon kehittämisvastuuseen liittyvään epäselvyyteen: on katsottu, että ehdotetun sääntelyn perusteella ei ole selvää, kenellä on vastuu suurjännitteisen jakeluverkon kehittämisestä ja mitä tapahtuu, jos joku kieltäytyy 51 a §:n 2 momentin nojalla verkon kehittämisestä.

Hallituksen esityksessä ei erityisesti ehdoteta säädettäväksi siitä, miten esityksen mahdollistamien yli 110 kilovoltin suurjännitteisten jakeluverkkojen kehittämisvastuu jakautuisi alueellisesti eri jakeluverkonhaltijoiden välillä. Esityksen perusteluiden mukaan suurjännitteiselle jakeluverkolle ei määritettäisi vastuualuetta, vaan kehittämisvastuu määräytyisi yleisluontoisempien toiminta-alueiden perusteella. Esityksen perusteluiden mukaan toiminta-alueella tarkoitettaisiin aluetta, jolla sijaitsevien verkon käyttäjien olisi teknisesti, taloudellisesti tai maankäytöllisesti edullisempaa liittyä kyseisen verkonhaltijan kuin jonkun toisen verkkoon.

Suomeen on jo laajalti rakennettu 110 kilovoltin suurjännitteistä verkkoa, jonka osalta verkonhaltijoiden toiminta-alueet jakautuvat luontaisesti olemassa olevan verkon laajuuden perusteella. Suomessa ei sen sijaan ole lain voimaan tulon hetkellä 400 kilovoltin jännitetasolla toimivaa suurjännitteistä jakeluverkkoa. Tämän vuoksi on tuotu esille, ettei 400 kilovoltin verkon kohdalla ei ole mahdollista tehdä esitöissä kuvailtua arviointia siitä, minkä jakeluverkonhaltijan verkkoon liittyjän olisi edullisinta liittyä. Toiminta-alueen määrittely voi yli 110 kilovoltin verkoissa muodostua huomattavasti esityksessä arvioitua haastavammaksi.

Talousvaliokunta toteaa saamansa selvityksen perusteella ensinnäkin, etteivät ehdotetut muutokset supista kantaverkonhaltijaa lukuun ottamatta yhdenkään muun verkonhaltijan kehittämisvelvollisuutta voimassa oleviin säännöksiin ja niiden soveltamiskäytäntöön verrattuna. Sen sijaan 51 a §:n 1 momentti yhdessä 19 §:n muutoksen kanssa laajentavat suurjännitteisten jakeluverkkojen haltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden velvollisuutta kehittää verkkoaan siten, että nykyiseen verrattuna kehittämisvelvollisuus palvelisi myös sähköntuottajia.

Laajennus on merkittävä muutos nykytilaan. Ehdotuksen taustalla on hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan sähkömarkkinalain muutoksella mahdollistetaan tuulivoimaloiden liityntäjohtojen kokoaminen yhteen jakeluverkkoyhtiön toimesta. Säännös on laadittu kehittämisvelvollisuuden muotoon sen vuoksi, että säännöksellä halutaan osoittaa, että verkon kehittämisvelvollisuus näiden verkonhaltijoiden osalta on yhtäläinen tuottajien ja muiden verkon käyttäjien suhteen.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

Velvoite on kirjattu erilliseen, suurjännitteisen jakeluverkon haltijoita ja jakeluverkonhaltijoita koskevaan säännökseen, eikä 19 §:n pykälän yleissäännökseen, koska säännöksen soveltamisala ei koske kantaverkonhaltijaa.

Talousvaliokunta toteaa lisäksi, että 19 §:n muutos yhdessä kantaverkon ja suurjännitteisen jakeluverkon määritelmien muutosten kanssa laajentaa suurjännitteisten jakeluverkkojen ja jakeluverkkojen haltijoiden verkon kehittämisvelvollisuutta 400 kV suurjännitteisen jakeluverkon osalta näiden toiminta-alueella paikallisella ja alueellisella tasolla. Kehittämistä osalta olennaista on, että 19 §:n säännökseen tehdään lisäys, jossa kehittämisvelvollisuuden ulottuvuus kohdennetaan verkonhaltijan toiminta-alueeseen. Tämä on tarpeen sen vuoksi, että toisin kuin järjestelmävastaavalle kantaverkonhaltijalle ja jakeluverkonhaltijoille, suurjännitteisen jakeluverkon haltijoille ei osoiteta maantieteellistä vastuu-alueita, johon kehittämisvelvollisuus kohdistuu. Talousvaliokunta korostaa myös, että sekä voimassa olevan lain että ehdotuksen mukaan 19 §:n mukainen verkon kehittämisvelvollisuus on rajattu verkon käyttäjien kohtuullisiin tarpeisiin.

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisissa on esitetty myös arvioita verkon erityisten suojajärjestelmien suhteesta sähkömarkkinalain 45 §:n kantaverkonhaltijan kehittämisvelvollisuuteen ja Energiaviraston kehittämisvelvollisuuden valvontaan. Talousvaliokunta korostaa, että asiaa koskevat EU:n asetukset ovat suoraan sovellettavaa oikeutta, jonka valvonnasta vastaa kansallinen sääntelyviranomaisena Energiavirasto.

Talousvaliokunta pitää kehittämisvelvollisuuden toteutumisen ja verkkoonpääsyn turvaamisen kannalta olennaisena lain 41 §:ää, jonka mukaan järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on laadittava valtakunnallista yhtenäistä sähkön siirtoverkkoansa ja hallinnassaan olevia rajayhdysjohtoja sekä niiden yhteyksiä toisiin sähköverkkoihin koskeva kymmenvuotinen kehittämissuunnitelma. Tältä osin keskeinen on pykälän 4 momenttiin ehdotettu uusi säännös, joka mukaan Energiavirasto saisi toimivallan vaatia muutoksia kantaverkon kehittämissuunnitelmaan. Tämä korostaa Energiaviraston merkitystä tulkittaessa kehittämisvelvollisuuden sisältöä ja laajuutta erityisesti lainmuutoksen johdosta. Talousvaliokunta korostaa Energiaviraston harkintavallan merkitystä ratkaistaessa sitä, täyttääkö kantaverkonhaltijan kehittämissuunnitelma sähkömarkkinalainsäädännön ja EU-oikeuden vaatimukset. Sääntelyn muutokset korostavat myös sähkömarkkinalain mukaisten tasapuolisuuden ja syrjimättömyyden vaatimusten merkitystä.

Talousvaliokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että ehdotetun sääntelyn tulkinna-raisuuden vuoksi on aiempaa todennäköisempää, että uudistuksen jälkeen kehittämisvelvollisuuden ulottuvuutta uusissa suurjänniteverkoissa joudutaan arvioimaan myös viranomaisprosessissa. Ehdotetun 51 a §:n perustelujen mukaan verkonhaltijan kieltäytyessä verkkonsa kehittämisestä 2 momentin mukaisilla perusteilla voisi kysymyksessä olla joissakin olosuhteissa lain 21 b §:n 3 momentissa tarkoitettu verkkoon pääsyn epääminen. Verkon käyttäjä, energiaviraston haltija tai asiakas voisi siinä tapauksessa saattaa asian Energiaviraston ratkaistavaksi valvontalain 6 a §:n mukaisessa riitojenratkaisumenettelyssä. Jos verkonhaltijan kieltäytyminen ei kuitenkaan tosiasiallisesti estäisi verkon käyttäjän verkkoon pääsyä, Energiavirasto voisi joko verkon käyttäjän tutkintapyyntöön perusteella tai oma-aloitteisesti tutkia valvontalain 9 §:n mukaisessa menettelyssä, onko verkonhaltija kieltäytyessään rikkonut kehittämisvelvollisuuttaan.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

Kehittämisvelvollisuuden rajoitukset ja EU:n energiaoikeus

Verkon kehittämisvelvollisuuden arvioinnissa on kyse myös sääntelyn yhteensopivuudesta EU:n energiaoikeuden keskeisen periaatteen, kolmansien verkkoonpääsyn sekä sähkömarkkinadirektiivin sääntelyn kanssa. Tämä liittyy erityisesti kehittämisvelvollisuuden rajoittamisperusteisiin ja siitä mahdollisesti seuraavaan verkkoon pääsyn epäämiseen.

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa arvioinnin kohteeksi on noussut erityisesti kysymys siitä, vastaako ehdotetun uuden 51 a §:n kehittämisvelvollisuuden poikkeuksen kriteerejä koskeva sääntely sähkömarkkinadirektiivin sääntelyä ja sen tavoitteita. Sähkömarkkinadirektiivin 6 artikla antaa mahdollisuuden poiketa kolmansien pääsystä verkkoon, jos verkon kapasiteetti ei ole riittävä. Epäämiselle on esitettävä asianmukaiset perustelut, jotka pohjautuvat puolueetomiin ja teknisesti ja taloudellisesti perusteltuihin kriteereihin, ottaen erityisesti huomioon 9 artiklan säännökset.

Talousvaliokunnan saaman selvityksen perusteella sähkömarkkinadirektiivin edellyttämä verkkoonpääsy ei ole ehdoton oikeus vaan siitä voidaan poiketa, jos verkon kapasiteetti ei ole riittävä. Lähtökohtana on, että verkonhaltijan on kuitenkin tässä tilanteessa ryhdyttävä toimiin verkon kehittämiseksi. Talousvaliokunta katsoo, että peruste poiketa tästä pääsäännöstä voi olla käsillä erityisesti, jos verkon kehittämisvelvollisuus muodostuisi verkonhaltijan verkon muiden käyttäjien kannalta kohtuuttomaksi. Tässä tilanteessa kustannukset muille verkkokäyttäjille voisivat etenkin pienissä verkkoyhtiöissä nousta muille verkkokäyttäjille kohtuuttomaksi. Valiokunta katsoo, että tällaisessa tilanteessa käsillä on painava yhteiskunnallinen tarve.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin esitetty kriittisiä arvioita erityisesti siitä, onko säännöksen muotoilu ehdotetulla tavalla ja poikkeuksen sitominen myös itse verkonhaltijan teknisiin, taloudellisiin ja organisatorisiin voimavaroihin direktiivin mukaista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan EU:n tuomioistuimien on melko yksioikoisesti kieltänyt EU-oikeuteen perustumattomat rajoitukset kolmansien pääsulle verkkoon. Koska mahdollisissa rajoituksissa on kyse poikkeuksesta pääsääntöön kolmansien pääsulle verkkoon, tulee rajoituksia tulkita suppeasti, jotta kolmansien pääsy verkkoon mahdollistetaan niin laajasti kuin vain mahdollista. Valiokunta kiinnittää huomiota lisäksi siihen, että verkkopalvelun kustannusvastaavuuden periaatteesta johtuu, että verkonhaltija voi lähtökohtaisesti periä sen toiminnasta aiheutuneet kustannukset verkkonsa käyttäjiltä.

Talousvaliokunta katsoo, että poikkeusta on syytä täsmentää siten, että sen mukaisia kieltäytymisperusteita on tarkoitus soveltaa vain uusiin suurjännitteisiin jakeluverkkoihin eikä toiminta-alueella jo olemassa olevan verkon täydentämiseen vanhaan verkkoon liittyvällä verkon osalla. Samoin valiokunta pitää tärkeänä täsmentää säännöksessä käytettyä käsitteistöä, jotta se vastaisi tarkemmin sähkömarkkinadirektiivin vaatimuksia. Talousvaliokunta korostaa, että ehdotettua 51 a §:n kehittämisvelvollisuuden rajoitusta on tulkittava suppeasti. Ottaen huomioon, että verkonhaltijalla on lähtökohtaisesti mahdollisuus periä verkkopalvelun kustannukset verkkonsa käyttäjiltä, valiokunnan ehdottamaa 51 a §:n 2 momentissa tarkoitettua kohtuuttomuutta verkonhaltijan teknisten ja taloudellisten edellytysten kannalta on arvioitava viime kädessä sen kannalta, onko kehittäminen kohtuutonta verkon muiden käyttäjien kannalta.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

Talousvaliokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että ehdotetuilla muutoksilla, jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin täsmennyksin, ei rajoiteta kolmansien osapuolien pääsyä verkkoon ja että Suomen kolmannen osapuolen verkkoon pääsyä koskeva järjestelmä täyttää sähkömarkkinadirektiivin 6 artiklan vaatimukset myös ehdotusten voimaantulon jälkeen.

Kantaverkon ja suurjännitteisen jakeluverkon käsitteistä

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on lisäksi arvioitu ehdotetun sääntelyn suhdetta sähkömarkkinadirektiivin sähkön siirtoverkon ja jakeluverkon käsitteisiin. Kyse on erityisesti sähkömarkkinalain 3 §:n 3 kohdan sekä 31 §:n 1 momentin yhteensopivuudesta EU:n sähkömarkkinadirektiivin kanssa. Asia koskee toisaalta suurjännitteisen jakeluverkon ja toisaalta kantaverkon määrittelyä erityisesti hallituksen esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa. Asiantuntijakuulemisessa on arvioitu kysymystä ehdotetun sääntelyn sähkömarkkinadirektiivin mukaisuudesta erityisesti siltä kannalta, että EU:n tuomioistuin on todennut, että jäsenvaltiot eivät voi erottaa toisistaan sähkömarkkinadirektiivissä tarkoitettuja sähkön jakelu- ja siirtoverkkojen käsitteitä käyttämällä direktiivin määritelmässä säädettyjen kriteerien lisäksi muuta kriteeriä.

Toisaalta direktiivissä jätetään jäsenvaltioille tietty liikkumavara näiden kriteerien täytäntöön panemiseksi. Talousvaliokunnan saaman selvityksen perusteella unionin tuomioistuin ei ole ratkaissuunsa käsitellyt nimenomaisesti hallituksen esityksen kannalta keskeistä kysymystä: miten erottaa toisistaan kantaverkko ja suurjännitteinen jakeluverkko. Talousvaliokunta korostaa saamansa selvityksen perusteella, että sähkömarkkinadirektiivin siirtoverkon ja jakeluverkon käsitteet ovat tulkinnanvaraisia eikä katso, että hallituksen esityksen luvussa 2.1.1. esitetty tulkinta unionin tuomioistuimen ratkaisukäytännöstä olisi ristiriidassa direktiivin ja sitä koskevan unionin tuomioistuimen ratkaisukäytännön kanssa.

Talousvaliokunta korostaa, että nyt ehdotetun sääntelyn tavoitteena on, ettei kantaverkon ja suurjännitteisen jakeluverkon määrittelyn muutos johtaisi siihen, että osa nykyisistä suurjännitteisistä jakeluverkoista katsottaisiin jatkossa kantaverkoksi, jolloin niihin kohdistuisivat kantaverkonhaltijaa koskevat velvoitteet kuten direktiivin tosiasiallisen eriyttämisen vaatimus. Vastaavasti tavoitteena on, ettei osaa Fingridin nykyisestä kantaverkosta katsottaisi muutoksen johdosta suurjännitteiseksi jakeluverkoksi, jolloin tällaisille verkon osille pitäisi asettaa kantaverkkotariffin lisäksi myös suurjännitteisen jakeluverkon tariffi.

Talousvaliokunta pitää keskeisinä kantaverkon määrittelykriteereinä rengaskäyttöisyyttä ja yhteenliitettävyyttä. Rengaskäyttöisyydellä tarkoitetaan sitä, että kantaverkon sähköasemille, joista sähkö luovutetaan loppukäyttäjille ja jakeluverkonhaltijoille tai joiden kautta sähkötuottajat syöttävät tuottamaansa sähköä kantaverkkoon, tulee aina vähintään kaksi sähkönsyöttöjohtoa. Rengaskäyttöisyys tarkoittaa, että kantaverkon sähköasemien kautta siirretään myös muiden kantaverkkoasiakkaiden kuin kyseiseen sähköasemaan liittyneiden kantaverkon käyttäjien sähköä. Tällöin kantaverkon sähköasemilla on muitakin käyttäjiä kuin ainoastaan kyseisiin sähköasemiin liittyneet loppukäyttäjät, sähköntuottajat ja jakeluverkonhaltijat. Rengaskäyttöisyyden vuoksi kantaverkon ja suurjännitteisen jakeluverkon erottelun kriteerinä ei voida pitää pelkästään sähköasemille liittyneisiin käyttäjäryhmiin perustuvaa kriteeriä.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

Yhteenliitettävyys (tai yhteenliittäminen) on keskeinen kriteeri, joka erottaa kantaverkon suurjännitteisestä jakeluverkosta. Kriteeri perustuu unionin tuomioistuimen sähkömarkkinadirektiiviä koskevaan ratkaisukäytäntöön ja on nimenomaisesti mainittu unionin tuomioistuimen viittauksissa sähkömarkkinadirektiivin siirron määritelmässä (2 artiklan 34 kohta). Tämän vuoksi kantaverkkoon kuuluisivat sähkömarkkinoiden käytössä olevat valtakunnan rajan ylittävät yhdysjohdot. Yhteenliitettävyys olisi kantaverkon määrittelyssä myös poissulkeva kriteeri siten, että paikalliset tai alueelliset sähköverkot tai -johdot eivät korkeasta jännitetasostaan huolimatta kuuluisi kantaverkkoon. Suurjännitteisen jakeluverkon tunnusmerkkinä olisikin, ettei se täyttäisi yhteenliitetyn sähköverkon kriteeriä, koska siihen ei kuulu yhdysjohtoa toiseen sähköjärjestelmään. Yhteenliitettävyyskriteeri kuvaisi selkeästi kantaverkon ja suurjännitteisen jakeluverkon tärkeimmän eron, jonka mukaan kantaverkko toimii valtakunnallisesti, kun taas suurjännitteinen jakeluverkko toimii paikallisesti tai alueellisesti. Yhteenliitettävyyskriteeriin liittyy myös kantaverkon maantieteellinen kattavuus. Kantaverkolla olisi valtakunnallinen tehtävä siirtää sähköä valtakunnallisesti merkittävän tuotannon ja kulutuksen sekä kantaverkon ja ulkomaisten verkkojen välillä. Suurjännitteinen jakeluverkko puolestaan palvelisi paikallisen tai alueellisen luonteisen sähköjakelun tai vastaavan luonteisen, vähintään kahden voimalaitoskokonaisuuden tarpeita.

Talousvaliokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että hallituksen esitystä tulee siten tulkita tältä osin direktiivin englanninkielisen version merkitysten mukaisesti, vaikkakin esityksen perusteluihin ei tältä osin ole päätyttyä oikea termi rajayhdysjohto, vaan epämääräisempi ilmaisu yhdysjohto. Terminologinen sekaannus aiheutuu valiokunnan saaman selvityksen perusteella siitä, että direktiivin suomenkielisessä käännöksessä rajayhdysjohdon määritelmä on käännetty virheellisesti. Sähkömarkkinalain määritelmä sen sijaan vastaa direktiivin englanninkielistä versiota. Direktiivin suomenkielisen version käännösvirheen johdosta sähkömarkkinalain yhteenliitetyn verkon määritelmä (3 §:n 4 a mom.) ei vastaa sisällöltään direktiivin tarkoittamaa vastaavaa määritelmää.

Talousvaliokunta korostaa, että sääntelyn tarkoituksena on, että yhteenliitettävyydellä tai yhteenliittämisellä viitataan tässä yhteydessä rajayhdysjohdojen välityksellä toisiinsa yhteenliitettyihin sähköverkkoihin (kantaverkkoihin) siten kuin sähkömarkkinadirektiivin englanninkielisessä versiossa tarkoitetaan.

Liitynnän enimmäisteho

Sähköjärjestelmä on tasapainojärjestelmä, jossa on aina vallittava tasapaino tuotannon ja kulutuksen välillä, jotta sähköverkot toimivat. Tämän vuoksi kaikki sähköjärjestelmät mitoitetaan N-1-periaatteen mukaisesti kestämaan suurimman yksikön äkillinen irtoaminen verkosta. Jos liityntätehoa ei rajoiteta mitoittavan vian mukaan, tuloksena voisi olla kustannuksiltaan arvaamattoman ja epätarkoituksenmukaisen kallis energijärjestelmä.

Hallituksen esityksen taustalla on arvio siitä, että ylisuuret liittymät, erityisesti suuret ydinlaitokset ja tuulipuistot, voisivat johtaa valtaviin ja hallitsemattomiin kustannuksiin kantaverkolle, ja nämä kustannukset tulisivat lopulta sähkönkäyttäjien maksettavaksi. Jokaisen ylisuuren liittymän varalta tulisi hankkia erillinen järjestelmäsuoja, jolla varmistetaan, ettei verkko kaadu laitoksen kytkeytyessä äkillisesti irti verkosta. Ilman rajoitusmahdollisuuksia kustannuksille ei olisi ylärajaa.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

Ehdotetussa liittämismuutosta koskevassa 20 §:ssä säädettäisiin, ettei liittymän syöttöteho sähköverkkoon tai ottoteho sähköverkosta saa ylittää suurinta sallittua askelmaista tehonmuutosta, jonka sähköjärjestelmä kestää käyttövarmuutta vaarantamatta. Ehdotus kohdistuisi lain voimaantumisen jälkeisiin liittymiin ja olemassa olevien liittymien tehonkorotuksiin.

Sääntelyn tavoitteena olisi selvittää oikeustilaa siten, että Fingridin vastuu sähköjärjestelmän toimintavarmuuden ylläpitämisestä rajoittuisi yksiselitteisesti vain niin sanottuun mitoittavaan vikaan asti. Sääntely loisi pelisäännöt tulossa oleville suurille merituulivoimaliittymille, ydinvoimayksiköille ja niin sanotuille hybridiliittymille.

Kantaverkonhaltijan olisi annettava asianmukaiset ja merkitykselliset tiedot sähköjärjestelmän salliman suurimman mahdollisen tehonmuutoksen perusteista. Suurinta mahdollista askelmaista tehonmuutosta ei ehdoteta määritettäväksi kiinteänä lukuna lakiin, sillä se voisi myöhemmin muuttua sähköjärjestelmän kehityksen myötä. Mitoittava vika on fysikaalinen suure eikä siten yksinomaan lainsäädännöllä ratkaistava asia.

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa ehdotetun sääntelyn onnistuneisuudesta on esitetty osin eriäviä näkemyksiä. Erityisesti on tuotu esille, että ehdotetussa sääntelyssä tulisi selkeyttää kantaverkonhaltijan vastuuta kehittää kantaverkkoaan siten, että se mahdollistaa myös isojen ydinvoimalaitosten täyden tehon tuotannon ilman erityisiä ja kalliita suojausjärjestelmiä. Valiokunnalle on lisäksi esitetty huoli, että enimmäistehon lukuarvon ennakkollinen vahvistaminen voisi lukita sellaisen määreen, joka on luonteeltaan muuttuva Suomen sähköjärjestelmässä. Talousvaliokunta pitää toisaalta selvitettyinä, että pelkästään ydinvoimaloita koskevat erityissäännökset eivät olisi EU:n sähkömarkkinalainsäädännön mukaisia, vaan jäsenvaltioilla on velvollisuus kohdella ydinvoimaloita sähkömarkkinoilla tasapuolisesti suhteessa muihin tuotantomuotoihin.

Energiavirasto vahvistaisi Fingridin järjestelmävastuun piiriin kuuluvat ehdot etukäteen Fingridin esityksestä. Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että järjestelmävastuu on Fingridille annettu julkinen hallintotehtävä (PL 124 §; ks. PeVL 4/2000 vp, PeVL 62/2002 vp). Esitys tehtäisiin virkavastuulla, ja etukäteen vahvistaminen turvaisi liittymien oikeussuojan toteutumisen.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, ettei liityntätehon rajoittaminen mitoittavan vian mukaan estäisi sitä suurempien voimaloiden rakentamista, mutta tällöin voimantuottajan tulisi kustannuksellaan hankkia järjestelmäsuoja tai varmistaa osan tuotannosta käyttäminen liittymän sisällä siten, että syöttö verkkoon eri ylitä suurinta mahdollista liityntätehoa.

Talousvaliokunta korostaa, että ehdotettu säännös ja Energiaviraston vahvistuspäätös kulloinkin sovellettavasta enimmäistehon lukuarvosta eivät rajoittaisi järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan kehittämisvelvollisuutta. Kantaverkonhaltijan esittämälle ja Energiaviraston vahvistamalle enimmäistehon lukuarvolle ei tule myöskään antaa rajoittavaa merkitystä arvioitaessa kehittämisvelvollisuuden laajuutta. Ehtojen etukäteisen vahvistamisen lisäksi Energiavirasto valvoo 45 §:n 1 momentin kehittämisvelvollisuuden noudattamista ja voi puuttua mahdollisiin laiminlyönteihin sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:n valvontatoimivallan nojalla. Talousvaliokunta toteaa, että kehittämisvelvollisuuden kannalta Suomen sähköjärjestelmän mahdollistama suurin askelmainen tehonmuutos on kehittyvä määre.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

Erilliset linjat ja sähköverkkotoiminnan luvanvaraisuus

Esityksessä ehdotetaan poistettavaksi luvanvaraisen verkkotoiminnan ulkopuolelle jäävää erillistä linjaa koskeva kahden megavolttiampeerin kapasiteettiraja. Tavoitteena on mahdollistaa tulevaisuuden energiaratkaisuja, joissa esimerkiksi vetylaitos yhdistettäisiin erillisellä linjalla suoraan uusiutuvan tuotantoon uusiutuvan vedyn tuottamiseksi RED II - direktiivin lisäisyysvaatimusten vaatimalla tavalla.

Talousvaliokunta korostaa asiantuntijakuulemisessa esitettyä arviota siitä, että erillisten linjojen rakentamisen mahdollistaminen niin suurjännitteisen jakeluverkon kuin keski- ja pienjännitteisen jakeluverkon jännitetasolla luo edellytyksiä paikallisten energiaratkaisujen ja/tai energiayhteisöjen mahdollistumiselle. Tämä luo uusia joustavia resurssikonaisuuksia hyödynnettäväksi niin sähkömarkkinoilla kuin verkkoliiketoiminnassa ja tukee samalla yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden parantamista.

Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että paikallisten energiaratkaisujen mahdollistamat joustopalvelut helpottavat samalla myös jakeluverkon investointipaineita. Erillisten linjojen rakentaminen voi pienentää sähköverkon siirtokapasiteetin tarvetta, sillä erillisellä linjalla yhdistetyt tuotanto- ja sähkökäyttökohteet kuormittavat sähköjärjestelmää omilla liittymisjohdoilla sähköverkkoon liitettyjä kohteita vähemmän.

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisessa on esitetty myös kriittinen arvio hallituksen esityksen 4 §:n perusteluista, joiden on tulkittu merkitsevän sitä, että erillistä linjaa koskevaa poikkeusta ei sovellettaisi esimerkiksi tilanteissa, jossa voimalaitoksen syöttöteho ei kattaisi kaikkea siihen liitetyn sähkökäyttökohteen kulutusta. Pienemminkin osuuden sähkön kulutuksen korvaamisesta paikallisella tuotannolla voidaan arvioida parantavan joustokyvykkyyttä ja vähentävän sähköverkon kapasiteettiin liittyviä investointipaineita.

Talousvaliokunta korostaa, että ottaen huomioon erillisen linjan määritelmän erillistä linjaa tulee voida hyödyntää myös tilanteissa, joissa voimalaitoksen syöttöteho ei kata kaikkea siihen liitetyn sähkökäyttökohteen kulutusta. Talousvaliokunta toteaa, että kyseinen perustelujen kohta tulee ymmärtää liittyväksi ainoastaan tilanteisiin, joissa olisi ilmeistä, että sähköverkon rakentamisen luvanvaraisuutta pyrittäisiin kiertämään erillistä linjaa koskevan sääntelyn avulla ja harjoitettava sähköverkkotoiminta olisi laajuudeltaan huomattavaa.

Verkonhaltijan velvollisuus kehittää sähköntuotantoa palvelevia verkkoja

Talousvaliokunta pitää keskeisenä, että ehdotus mahdollistaa tuulivoimaloiden liityntäjohtojen kokoamista ja verkon rakenteen optimointia. Muutoksella pyritään edistämään useampaa tuottajaa palvelevien verkkojen rakentaminen ja välttämään tarpeettomien rinnakkaisten johtojen rakentamista tilanteissa, joissa tämä ei ole teknistaloudellisesti perusteltua eikä ympäristön kannalta toivottavaa. Ehdotus vastaa siten myös hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan sähkömarkkinalain muutoksella mahdollistetaan liityntäjohtojen kokoaminen yhteen jakeluverkkoyhtiön toimesta.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

Talousvaliokunta kiinnittää lisäksi huomiota pienimuotoisen tuotannon rajaa koskevaan 3 §:n 14 kohdan sääntelyyn ja siihen kytkeytyvään lain 56 §:ään. Hallituksen esityksessä on ehdotettu laskettavaksi pienimuotoisen tuotannon tehorahaa alle 1 MVA:iin. Lain 56 §:n mukaan pienimuotoisen sähköntuotannon jakeluverkkoon liittämistä veloitettavaan liittymismaksuun ei saa sisällyttää sähköverkon vahvistamisesta aiheutuvia kustannuksia. Edelleen sähkömarkkinalain 56 §:n mukaan sähköntuotannolta veloitettavilla jakelumaksuilla tulee kattaa suhteellisesti pienempi osuus jakeluverkon ja suurjännitteisen jakeluverkon kustannuksista kuin sähköntuotannolta perittävillä jakelumaksuilla.

Talousvaliokunnan saaman selvityksen perusteella 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen puolivälissä sähkömarkkinalakiin lisätty 56 §:n säännös on ollut tarpeen pienimuotoisen hajaautetun tuotannon edistämiseksi. Peruste säännöksen tarpeelle on kuitenkin selkeästi muuttunut muun muassa aurinkopaneelien hintojen laskettua voimakkaasti tuosta ajankohdasta. Aurinkovoima on tällä hetkellä taloudellisesti kannattavaa ilman 56 §:n mukaisia mekanismejakin. Lisäksi talousvaliokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että 56 §:n 1 momentin rajaukset ovat ongelmallisia verkkopalvelun kustannusvastaavuuden periaatteen kanssa, joka on verkkosääntelyn keskeinen periaate myös EU:n oikeudessa. Valiokunta pitää perusteltuna, että 56 §:n muuttamista ja kumoamista arvioidaan. Talousvaliokunta yhtyy kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriön arviointiin siitä, että säännöstä koskevat muutokset tulisi valmistella hyvän lainvalmistelukäytännön mukaisesti siten, että myös pienimuotoisen tuotannon harjoittajat osallistuvat valmisteluun tasavertaisesti muiden kanssa.

Liittymisverkon määritelmä

Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisissa on tuotu esille, että liittymisverkkojen osalta hallituksen esitys rajaa verkkojen rakentamisen vaihtoehtoja varsin voimakkaasti. On tuotu esille, että muiden kuin verkkoyhtiöiden toteuttama liittymisverkon rakentaminen ja operointi edellyttäisi tuottajien omistuksen yrityksessä, joka rakentaa ja operoi liittymisverkkoa. Jokaista liittymisverkkoa varten tulisi perustaa erillinen yhtiö, joka voisi rakentaa ja operoida kyseistä verkkoa. Lisäksi verkkoyhtiön tulee antaa tähän lupa. Tältä osin on esitetty, että olisi ollut perusteltua pitäytyä lähempänä liittymisjohdon rakentamiseen liittyvää nykyistä käytäntöä, jossa liittymisverkon rakentaminen ja operointi olisivat kilpailun piirissä olevaa toimintaa, jossa tasavertaisina vaihtoehtoina olisivat verkkoyhtiön rakentama liittymisverkko, jonka yhtiö saisi hallituksen esityksen mukaisesti kirjata reguloituun verkon pääomaan, tai erillinen tuottajien kolmannelta osapuolelta ostama ratkaisu.

Talousvaliokunta toteaa, että liittymisverkkojen rakentamismahdollisuus joka tapauksessa vapauttaa sähköverkon rakentamista ja operointia verkkomonopolin piiristä suhteessa nykyisääntelyyn. Talousvaliokunta pitää saamansa selvityksen perusteella hallituksen esityksen mukaista rajausta perusteltuna. Mahdollisuus sähköntuotannon liittymisverkon operointiin ei-luvanvaraisena toimintana perustuu unionin tuomioistuimen ratkaisukäytäntöön (C-439/06, Citiworks ja myöhempi ratkaisukäytäntö; ks. hallituksen esityksen luku 2.3.1.) Sähköntuotannon liittymisverkkojen operoinnin salliminen ilman sähköverkkolupaa sekä voimalaitoskokonaisuuden määritelmä ovat mahdollisia vain, jos liittyjät omistavat ja operoivat sähköntuotannon liittymisverkkoa tai voimalaitoskokonaisuutta itse joko suoraan tai omistamansa yhteisyrityksen kautta. Mikäli tätä ei vaadittaisi, ei sähköntuotannon liittymisverkko eroaisi millään tavalla sääntelyn piiriin kuuluvista

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

ta sähköverkoista. Luonnollisen monopolin sääntely on liittymisverkkoja koskevia poikkeuksia lukuun ottamatta perusteltua verkonkäyttäjien suojaamiseksi monopolin mahdollisesta väärinkäytöltä.

Joustavat liittymissopimukset

Sähkömarkkina-alaissa säädettäisiin mahdollisuudesta tehdä joustavia liittymissopimuksia liittymisen verkkoon pääsyn nopeuttamiseksi. Ehdotuksen taustalla on sähkömarkkinadirektiivin sääntely. Joustava liittymissopimus olisi tarkoitettu määräaikaiseksi järjestelyksi siihen saakka, kunnes verkon kapasiteetti mahdollistaa lopullisen taatun kiinteän liittymistehon käyttöönnoton. Joustavilla liittymissopimuksilla voidaan nopeuttaa energiamurroksen toteutumista ja edistää joustavien ratkaisujen yleistymistä.

Talousvaliokunta pitää ehdotusta kannatettavana. Samalla valiokunta kiinnittää huomiota myös valiokunnan asiantuntijakuulemisen yhteydessä esiin tuotuun tarpeeseen kehittää jatkossa lisäksi joustavien resurssien hyödyntämiseen liittyviä joustotuotteita ja -sopimuksia sekä niiden hinnoittelua sähköverkkoyhtiön näkökulmasta perinteisten verkkopalvelumaksurakenteiden rinnalla. Tämän edistämiseksi on syytä tutkia mahdollisuutta toteuttaa sääntelykokeiluja (ns. sääntelyn hiekkalaatikko, regulatory sandbox), jotka mahdollistaisivat joustaviin resursseihin ja niiden hinnoittelun liittyviä kokeiluja ja tuotekehitystä. Talousvaliokunta esittää lisäksi joustavia liittymissopimuksia koskevan sääntelyn muuttamista hallituksen esityksessä ehdotettua velvoittavamaksi asiantuntijakuulemisessa esitetyllä, jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa selvitetyllä tavalla.

Siirtymäsäännökset ja voimaantulo

Esityksessä ehdotetun siirtymäsäännöksen perusteella nykyisiä säännöksiä sovellettaisiin ennen lain voimaantuloa käyttöön otettuihin liittymisjohtoihin. Talousvaliokunnan saaman selvityksen perusteella yhteisten liittymisjohtojen toteuttaminen on käytännössä monivaiheinen ja aikaa vievä prosessi, joka alkaa sopimusneuvotteluista ja tilauksista ja etenee itse rakentamiseen. Itse voimajohdon rakentaminenkin vie useita kuukausia, jopa useamman vuoden. Liittymissopimus verkkoyhtiön kanssa tehdään valiokunnan saaman selvityksen perusteella hankkeen loppuvaiheessa, kun hankkeella, tai yhteisen voimajohdon osalta hankkeilla, on lainvoimainen kaava ja rakentamislupa. Tällöin investointipäätös on jo pitkällä ja merkittäviä valmisteluja myös liittymisjohtojen rakentamiseksi on jo tehty. Tämän vuoksi nykyisten säännösten soveltamisalaa ei tulisi rajata yksinomaan liittymisjohtoihin, jotka on otettu käyttöön ennen lain voimaantuloa, vaan sen tulisi ulottua myös hankkeisiin, joissa liittymissopimus on solmittu. Valiokunta ehdottaa sen vuoksi siirtymäsäännöksen muuttamista jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyllä tavalla.

Kokoavia huomioita

Talousvaliokunta katsoo, että ehdotettu sääntely vie sähköenergiajärjestelmää kokonaisuutena arvioiden oikeaan suuntaan. Ehdotettu sääntely edistää osaltaan sektori-integraatiota ja luo edellytyksiä paikallisten energiaratkaisujen kehittämiseksi ja joustavien resurssikokonaisuuksien kehittämiseksi. Samalla uudistus edistää yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

Energiayhteisöjen kehittyminen edistää sähkön käyttäjien asemaa ja nykyistä aktiivisempaa osallistumista markkinoille.

Talousvaliokunta pitää ratkaisevan tärkeänä, että nyt ehdotettua sääntelyä sovelletaan tavalla, joka mahdollistaa puhtaan siirtymän investoinnit ja turvaa teollisuuden toimintaedellytykset. Verkkoonpääsy ei saa muodostua rajoitteeksi teollisille investoinneille. Tässä ratkaiseva merkitys on myös verkon kehittämisvelvollisuutta koskevalla sääntelyllä ja sillä, että Energiavirasto soveltaa tehokkaasti kehittämissuunnitelmia koskevia valtuuksiaan. Talousvaliokunta pitää niin ikään olennaisena, että sääntelyn vaikutuksia puhtaan siirtymän investointien ja teollisuuden kannalta seurataan ja esittää eduskunnan hyväksyttäväksi tätä koskevaa lausumaa (valiokunnan lausumaehdotus).

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. laki sähkömarkkinalain muuttamisesta

20 b §. Joustavat liittymissopimukset. Talousvaliokunta ehdottaa pykälän 1 momentin muuttamista velvoittavampaan muotoon perusmuotoisten joustavien liittymissopimusten osalta siten, että säännöksessä todettaisiin, että verkonhaltijan *on tarjottava* joustavia liittymissopimuksia säännöksessä tarkoitetuissa tilanteissa.

31 §. Kantaverkon määritelmä ja kantaverkkoon kuuluvien sähköjohtojen ja laitteistojen nimeäminen. Talousvaliokunta ehdottaa kantaverkon määritelmää pykälän 1 momentin 2 kohdassa täsmennettäväksi siten, että määritelmästä poistetaan viittaus verkon haltijaan. Säännöksestä ehdotetaan sen vuoksi poistettavaksi teksti ”kantaverkonhaltijan hallinnassa oleva,”. Täsmennyksen tarkoituksena on varmistaa säännöksen yhdenmukaisuus sähkömarkkinadirektiivin sääntelyn kanssa.

51 a §. Erityissäännökset verkon kehittämisvelvollisuudesta suurjännitteisessä jakeluverkossa ja jakeluverkossa. Talousvaliokunta ehdottaa 51 a §:n 2 momentin täsmentämistä siten, että sen sanamuodosta käy säännöksen tarkoituksen mukaisesti ilmi, että säännöksen mukaisia kieltäytymisperusteita on tarkoitus soveltaa vain uusiin suurjännitteisiin jakeluverkkoihin eikä toiminta-alueella jo olemassa olevan verkon täydentämiseen vanhaan verkkoon liittyvällä uudella verkon osalla. Säännöksessä viitattaisiin siten vain jakeluverkonhaltijaan, jolla ei ennestään ole hallinnassaan suurjännitteistä jakeluverkkoa. Samoin valiokunta ehdottaa 2 momentin mukaisten kieltäytymisperusteiden täsmentämistä siten, ettei sääntely voisi mahdollistaa kieltäytymisoikeuden vetoamista tilanteissa, joihin sitä ei ole tarkoitettu, ja olla ristiriidassa EU:n sähkömarkkinadirektiivin kanssa. Täsmennyksen myötä säännöksen muotoilu vastaisi paremmin sähkömarkkinadirektiivin sääntelyä. Erityissäännöstä kehittämisvelvollisuuden rajoittamisesta tulisi tulkita suppeasti. Ottaen huomioon, että verkonhaltijalla on lähtökohtaisesti mahdollisuus periä verkkopalvelun kustannukset verkkonsa käyttäjiltä, säännöksessä ehdotettua kohtuuttomuutta verkonhaltijan teknisten ja taloudellisten edellytysten kannalta on arvioitava viime kädessä sen vaatimuksen kannalta, onko kehittäminen kohtuutonta verkon muiden käyttäjien kannalta.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

Voimaantulosäännös. Talousvaliokunta ehdottaa voimaantulosäännöksen 4. kappaleen täsmen­ tämistä siten, että lakia sovellettaisiin liittymisjohtoihin, joiden osalta liittymissopimus on tehty lain voimaantulon jälkeen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 45/2025 vp sisältyvän 2. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 45/2025 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy yhden lausuman. (Valiokunnan lausumaehdotus)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

sähkömarkkinalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sähkömarkkinalain (588/2013) 2 §:n 2 momentti, 3 §:n 3, 5, 14 ja 25 b kohta, 4 §:n 2 momentti, 11 §, 13 §:n 2 momentin 2 ja 2 a kohta, 14 §:n 1 momentti, 16 §, 19 §:n 1 momentti, 20 §:n 1 momentti, 31 ja 41 §, 44 §:n 1 momentti, 72 § ja 114 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 2 momentti ja 114 §:n 4 momentti laissa 497/2023, 3 §:n 5 kohta, 13 §:n 2 momentin 2 ja 2 a kohta ja 20 §:n 1 momentti laissa 201/2025, 3 §:n 25 b kohta laissa 891/2021, 4 §:n 2 momentti laissa 730/2021, 14 §:n 1 momentti laissa 266/2017 ja 16 § osaksi laissa 201/2025, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1430/2014, 108/2019, 730/2021, 891/2021, 497/2023 ja 201/2025, uusi 4 b, 5 b ja 32 c kohta, 4 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 730/2021, uusi 3 momentti, lakiin uusi 4 a §, 13 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 201/2025, uusi 2 b kohta sekä lakiin uusi 20 b, 20 c ja 51 a § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

2 §

Soveltamisala

Tämän lain verkonhaltijaa koskevia säännöksiä sovelletaan luvanvaraista sähköverkkotoimintaa harjoittavaan elinkeinonharjoittajaan, jolla on hallinnassaan Suomessa sijaitsevaa sähköverkkoa, jollei jäljempänä toisin säädetä tai jollei Energiavirasto ole päätöksellään vapauttanut verkonhaltijaa luvanvaraisuudesta.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) *suurjännitteisellä jakeluverkolla* nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin paikallista tai alueellista sähköverkkoa tai -johtoa, joka ei ole sähköntuotannon liittymisverkko tai liittymisjohto ja joka ei ylitä valtakunnan rajaa;

4 b) *sähköntuotannon liittymisverkolla* sähköverkkoa, jolla kaksi tai useampi erillinen voimalaitoskokonaisuus liittyvät yhteisellä liittymällä ja mahdollisella varasyöttöyhteydellä sähköverkkoon ja joka on mainittua sähköverkkoa käyttävän yhden tai useamman sähköntuottajan tai energiavaraston haltijan taikka näiden tai osan näistä määräysvallassa olevan yrityksen hallinnassa;

5) *liittymisjohdolla* sähköjohdon ja muiden sähköverkkoon liittämiseen tarvittavien sähkölaitteiden ja -laitteistojen muodostamaa yhtenäistä kokonaisuutta, jolla liitetään sähköverkkoon liittäjän tai liittäjien:

- a) sähkönkäyttökohde;
- b) voimalaitoskokonaisuus; tai
- c) yksi tai useampi toisiinsa kytketty energiavarasto;

5 b) *voimalaitoskokonaisuudella* rajatulla maa-alueella tai rajatulla merialueen osalla sijaitsevaa:

- a) yhtä voimalaitosta;
- b) kahta tai useampaa voimalaitosta, jotka muodostavat yhtenäisen toiminnallisen kokonaisuuden; tai
- c) yhtä tai useampaa voimalaitosta sekä niihin kytkeytyvää yhtä tai useampaa energiavarastoa, jotka muodostavat yhtenäisen toiminnallisen kokonaisuuden.

14) *pienimuotoisella sähköntuotannolla* voimalaitoskokonaisuutta, jonka teho on alle yksi megavoltiampeeria;

25b) *mittausalueella* kantaverkkoa, suurjännitteistä jakeluverkkoa, jakeluverkkoa, suljettua jakeluverkkoa, sähköntuotannon liittymisverkkoa ja niiden osaa sekä sellaista kiinteistön tai sitä

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

vastaavan kiinteistöryhmän sisäistä sähköverkkoa, joka muodostaa oman selvitysalueensa tase-selvityksessä;

32 c) *joustavalla liittymissopimuksella* jakeluverkkoon, suurjännitteiseen jakeluverkkoon tai kantaverkkoon liittymistä koskevaa sopimusta, jonka ehtoissa on sovittu rajoituksista liittymispisteen taatulle teholle tai verkonhaltijan toteuttamasta liittymän sähkönkäytön tai sähkönsyötön ohjaamisesta;

4 §

Sähköverkkotoiminnan luvanvaraisuus

Luvanvaraista ei ole:

1) sähköverkkotoiminta, jossa sähköverkolla hoidetaan vain kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäistä sähköntoimitusta;

2) erillisen linjan kautta tapahtuva sähkönjakelu erilliselle asiakkaalle, tuottajan ja sähköntoimittajan omiin tiloihin, tytäryrityksille tai asiakkaille tämän tai näiden sähkönkäyttökohteeseen tai suljettuun jakeluverkkoon;

3) sähkön kuljettaminen liittymisjohdossa tai liittyjän varasyöttöyhteydessä;

4) sähkön kuljettaminen sähköntuotannon liittymisverkossa, jossa sähköä ei toimiteta tukkuasiakkaille tai loppukäyttäjille.

Tarkempia säännöksiä sähköverkkolupaa koskevasta hakemuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

4 a §

Sähköverkkotoiminnan luvanvaraisuutta koskeva ennakkotieto

Energiavirasto voi kirjallisesta hakemuksesta antaa yksittäistapausta koskevan ennakkotiedon siitä, onko sähköverkkotoimintaa varten haettava 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu sähköverkkolupaa. Hakemuksessa on esitettävä asian ratkaisemiseksi tarvittava selvitys. Ennakkotietoa ei anneta, jos samaa toimintaa koskien on vireillä sähköverkkolupaa koskeva hakemus tai jos asia on jo Energiaviraston toimesta ratkaistu.

Ennakkotietoa koskevaa voimassa olevaa päätöstä on hakijan vaatimuksesta noudatettava sovellettaessa tätä lakia, jos:

1) hakija on esittänyt ennakkotiedon antamista varten oikeat ja riittävät tiedot;

2) hakija ei ole toteuttanut toimintaansa olennaisesti toisin kuin ennakkotietoa koskevassa hakemuksessa on esitetty; ja

3) ennakkotiedon sisältöön vaikuttavat olosuhteet eivät ole olennaisesti muuttuneet.

Tarkempia säännöksiä ennakkotietoa koskevasta hakemuksesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

11 §

Suljetun jakeluverkon sähköverkkolupa

Suljetun jakeluverkon sähköverkkolupa myönnetään hakemuksesta hakijalle, joka harjoittaa sähköverkkotoimintaa maantieteellisesti rajatulla teollisuus- tai elinkeinoalueella taikka yhteisiä palveluja tarjoavalla alueella sijaitsevassa jakeluverkossa tai suurjännitteisessä jakeluverkossa, jossa ei toimiteta sähköä kuluttajille, jos:

1) erityisistä teknisistä tai turvallisuuteen liittyvistä syistä kyseisen verkon käyttäjien toiminnot muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden;

2) erityisistä teknisistä tai turvallisuuteen liittyvistä syistä kyseisen verkon käyttäjien tuotantoprosessien raaka-aineet ja lopputuotteet liittyvät olennaisesti toisiinsa taikka niiden tuotantoprosessi muodostaa tai niiden tuotantoprosessit muodostavat muulla tavoin yhtenäisen kokonaisuuden; tai

3) kyseisessä verkossa jaellaan sähköä ensisijaisesti verkon omistajalle tai verkonhaltijalle taikka niihin omistussuhteessa oleville yrityksille.

Suljetun jakeluverkon sähköverkkolupaa ei kuitenkaan saa myöntää hakijalle, jonka sähköverkossa toimitetaan sähköä kuluttajille, ellei kysymyksessä ole sähköntoimitus pienelle määrälle kuluttajia, joilla on työsuhteeseen perustuvia tai vastaavia yhteyksiä hakijaan.

Suljettuun jakeluverkkoon ja suljetun jakeluverkon haltijaan sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään suurjännitteisestä jakeluverkosta ja jakeluverkosta sekä jakeluverkonhaltijasta, ellei erikseen toisin säädetä. Lupapäätökseen sovelletaan, mitä 5 §:ssä säädetään sähköverkkoluvan myöntämisestä. Suljetun jakeluverkon sähköverkkoluvan hakijaan ei sovelleta 6 §:n 3–5 kohdassa säädettyjä sähköverkkoluvan hakijaa koskevia vaatimuksia.

13 §

Jakeluverkon rakentaminen

Muut saavat rakentaa vastuualueelle jakeluverkkoa, jos:

---

2) kysymyksessä on liittymisjohto tai varasyöttöyhteys, jolla voimalaitoskokonaisuus liitetään vastuualueen jakeluverkonhaltijan tai muun verkonhaltijan sähköverkkoon;

2 a) kysymyksessä on erillinen linja, jolla jaellaan sähköä erilliselle asiakkaalle, tuottajan ja sähköntoimittajan omiin tiloihin, tytäryrityksille tai asiakkaille tämän tai näiden sähkönkäyttökohteeseen tai suljettuun jakeluverkkoon;

2 b) kysymyksessä on sähköntuotannon liittymisverkko, jossa sähköä ei toimiteta tukkuasiakkaalle tai loppukäyttäjille;

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

14 §

Hankelupa suurjännitejohdon rakentamiseen

Nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin sähköjohdon rakentamiseen on haettava kirjallisesti hankelupa. Hankeluvan myöntää Energiavirasto. Jos hakemuksen kohteena on sähköjohto, joka ylittää valtakunnan rajan, tai Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain (1058/2004) 3 a §:n mukainen sähköjohto, joka johtaa Suomen talousvyöhykkeeltä toiseen valtioon tai toisen valtion talousvyöhykkeelle, hankeluvan myöntää valtioneuvosto yleisistunnossa. Valtakunnan rajan ylittävän tai Suomen talousvyöhykkeeltä toiseen valtioon tai toisen valtion talousvyöhykkeelle johtavan sähköjohdon rakentamiseen myönnetyn hankeluvan siirtämiseen toiselle on haettava uusi hankelupa.

---

16 §

Hankeluvan myöntäminen

Hankeluvan myöntämisen edellytyksenä on, että sähköjohdon rakentaminen on sähkönsiirron turvaamiseksi tarpeellista. Jos hakemuksen kohteena on sähköjohto, joka ylittää valtakunnan rajan, tai Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 3 a §:n mukainen sähköjohto, joka johtaa Suomen talousvyöhykkeeltä toiseen valtioon tai toisen valtion talousvyöhykkeelle, hankeluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että sähköjohdon rakentaminen on muutoinkin sähkömarkkinoiden kehityksen ja vastavuoroisuuden kannalta tarkoituksenmukaista.

Jos hakemus ei koske sähköjohtoa, joka ylittää valtakunnan rajan, tai Suomen talousvyöhykkeestä annetun lain 3 a §:n mukaista sähköjohtoa, joka johtaa Suomen talousvyöhykkeeltä toiseen valtioon tai toisen valtion talousvyöhykkeelle, hankelupa on 1 momentin estämättä myönnettävä:

1) liittymisjohdolle, jolla sähkönkäyttökohde, voimalaitoskokonaisuus tai yksi tai useampi toisiinsa kytketty energiavarasto liitetään lähimpään nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin sähköverkkoon;

2) erilliselle linjalle.

Hankelupaan voidaan liittää luvan edellytysten kannalta tarpeellisiksi katsottavia ehtoja.

19 §

Verkon kehittämisvelvollisuus

Verkonhaltijan tulee toiminta-alueellaan riittävän hyvälaatuisen sähkönsaannin turvaamiseksi verkkonsa käyttäjille ylläpitää, käyttää ja kehittää sähköverkkooaan sekä yhteyksiä toisiin verkoihin sähköverkkojen toiminnalle säädettyjen vaatimusten ja verkon käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisesti.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

20 §

Liittämisvelvollisuus

Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää sähköverkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkökäyttökohteet, voimalaitokset ja energiavarastot toiminta-alueellaan. Liittymän syöttöteho sähköverkkoon tai ottoteho sähköverkosta ei kuitenkaan saa ylittää suurinta sallittua askelmaista tehonmuutosta, jonka sähköjärjestelmä kestää käyttövarmuutta vaarantamatta. Liittämistä koskevien ehtojen ja teknisten vaatimusten tulee olla avoimia, tasapuolisia sekä syrjimättömiä, ja niissä on otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuus ja tehokkuus.

---

20 b §

Joustavat liittymissopimukset

Verkonhaltijan on tarjottava **voi tarjota** joustavia liittymissopimuksia sellaisissa sähköverkkonsa osissa, joissa sähköverkon kapasiteettia on saatavilla rajoitetusti tai ei lainkaan uusia liittymiä tai olemassa olevan liittymän suurentamista varten ja joissa liittyjän tarvitseman liittymän toteuttaminen edellyttää sähköverkon kehittämistä.

Joustavassa liittymissopimuksessa on mainittava:

- 1) enimmäisarvot kiinteälle sähkön syötölle sähköverkkoon ja sähköverkosta otolle sekä joustavasta lisäsyötön ja -oton kapasiteetista;
- 2) kiinteään ja joustavaan syötön ja oton kapasiteettiin sovellettavien sähkönsiirron tai sähkönjakelun maksujen määrittämisperusteet;
- 3) joustavan liittymissopimuksen voimassaoloaika ja koko pyydetyn kiinteän kapasiteetin liittäminen myöntämiselle ennakoitu päivämäärä.

Liittyjän, jolla on joustava liittymissopimus, on asennettava liittymään luotettavaksi todettu tehonohjausjärjestelmä.

Joustava liittymissopimus ei saa viivästyttää sähköverkon kehittämistä. Joustavasta liittymissopimuksesta tulee siirtyä kiinteään liittymissopimukseen sähköverkon kehittämisen myötä.

Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 2 momentissa säädetyistä joustavan liittymissopimuksen ehdoista, 3 momentissa tarkoitettua tehonohjausjärjestelmästä sekä 4 momentissa säädetyistä joustavan liittymissopimuksen tarjoamisen edellytyksistä.

20 c §

Pysyvästi joustavat liittymissopimukset

Sähköverkon osissa, joissa Energiavirasto on verkonhaltijan hakemukseen perustuvalla päätöksellään katsonut, ettei sähköverkon kehittäminen ole tehokkain ratkaisu, joustavia liittymissopimuksia voidaan uusien liittymien toteuttamiseksi tai olemassa olevien liittymien suurentamiseksi liittyjän suostumuksella tehdä 20 b §:n 4 momentista poiketen pysyvinä ratkaisuinä. Päätöksessä on yksilöitävä sen perusteena olevat verkkokomponentit.

Pysyvästi joustavassa liittymissopimuksessa on mainittava:

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

- 1) 1 momentissa tarkoitetut verkkokomponentit tai niiden yhdistelmät, joihin pysyvästi joustavan liittymissopimuksen tekeminen perustuu;
- 2) enimmäisarvot kiinteälle sähkön syötölle sähköverkkoon ja sähköverkosta otolle sekä joustavasta lisäsyötön ja -oton kapasiteetista;
- 3) kiinteään ja joustavaan syötön ja oton kapasiteettiin sovellettavien sähkönsiirron tai sähkönjakelun maksujen määrittämisperusteet;
- 4) pysyvästi joustavan liittymissopimuksen voimassaoloaika tai voimassaolon määräytymisperuste.

Liittyjän, jolla on pysyvästi joustava liittymissopimus, on asennettava liittymään luotettavaksi todettu tehonohjausjärjestelmä.

Energiavirasto voi verkonhaltijan tai liittyjän hakemuksesta taikka omasta aloitteestaan peruuttaa 1 momentissa tarkoitetun päätöksensä tai muuttaa päätöksessä tarkoitetun sähköverkon osan ulottuvuutta, jos päätöksessä tarkoitetussa sähköverkon osassa olosuhteet ovat muuttuneet rajoituksen aiheuttaneissa verkkokomponenteissa siten, että 1 momentissa tarkoitetun päätöksen antamisen edellytykset eivät enää täyty. Energiaviraston on peruutuspäätöksessään määrättävä sekä verkonhaltijan että sähköverkon osan liittyjien kannalta kohtuullinen siirtymäaika, jonka päätyttyä pysyvästi joustavia liittymissopimuksia ei enää saa käyttää sähköverkon osassa. Liittymissopimukseen, johon Energiaviraston päätös vaikuttaa, sovelletaan mainittuna siirtymäaikana 20 b §:n 2–4 momenttia, jollei verkonhaltijan ja liittyjän välillä ole liittymissopimuksen solmimisen yhteydessä sovittu toisin.

Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 2 momentissa tarkoitetuista pysyvästi joustavan liittymissopimuksen ehdoista ja 3 momentissa tarkoitetusta tehonohjausjärjestelmästä.

31 §

Kantaverkon määritelmä ja kantaverkkoon kuuluvien sähköjohtojen ja laitteistojen nimeäminen

Kantaverkkoa ovat:

- 1) nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin sähköjohdoista, sähköasemista ja muista laitteistoista koostuva valtakunnallinen yhteenliitetty sähkön siirtoverkko suurjännitteisiä jakeluverkkoja lukuun ottamatta;
- 2) ~~kantaverkonhaltijan hallinnassa oleva~~, nimellisjännitteeltään vähintään 110 kilovoltin rajayhdysjohto.

Kantaverkonhaltijan on nimettävä ja julkaistava kantaverkkoonsa kuuluvat sähköjohdot, sähköasemat ja muut laitteistot kunkin siirtopalvelujen hinnoittelua koskevan valvontajakson ajaksi viimeistään yhdeksän kuukautta ennen valvontajakson alkamista. Kantaverkonhaltijan on ennen nimeämistä varattava verkkonsa käyttäjille sekä asiaan liittyville viranomaisille ja muille sidosryhmille tilaisuus tulla kuulluksi nimeämisehdotuksesta. Kantaverkonhaltija voi poistaa julkaisemastaan nimeämispäätöksestä sähköjohtoja, sähköasemia ja muita laitteistoja ennen seuraavan valvontajakson alkamista vain painavasta syystä.

Kantaverkonhaltijan nimeämispäätös ja sen muutokset on toimitettava Energiavirastolle. Energiavirastolla on oikeus kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta vaatia kantaverkonhaltijaa tekemään muutoksia nimeämispäätökseen, jos päätös ei ole lainmukainen.

Kantaverkonhaltijan verkkopalvelun sopimuspuolella on oikeus saattaa kantaverkonhaltijan julkaiseman nimeämispäätöksen tai sen muutoksen lainmukaisuus Energiaviraston ratkaistavaksi riitojenratkaisumenettelyssä kuukauden kuluessa siitä, kun kantaverkonhaltija on julkaissut

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

päätöksensä. Riitojenratkaisumenettelyyn sovelletaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 29 §:ää.

41 §

Kantaverkon kehittämissuunnitelma

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on laadittava valtakunnallista yhteenliitettyä sähkösiirtoverkkoonsa ja hallinnassaan olevia rajayhdysjohtoja sekä niiden yhteyksiä toisiin sähköverkkoihin koskeva kymmenvuotinen kehittämissuunnitelma. Muun kantaverkonhaltijan on laadittava kantaverkkoonsa ja sen yhteyksiä toisiin sähköverkkoihin koskeva kymmenvuotinen kehittämissuunnitelma. Kantaverkonhaltijan on käytettävä kehittämissuunnitelmaa pohjana sähkökauppa-asetuksessa säädetyn unionin laajuisen verkon kehittämissuunnitelman laatimisessa. Kehittämissuunnitelma on päivitettävä kahden vuoden välein.

Kehittämissuunnitelmassa on oltava:

- 1) suunnitelma investoinneista, 19 §:n 1 momentissa tarkoitetun verkon kehittämisvelvollisuuden ja kantaverkon toiminnan laatuvaatimusten täyttämiseksi;
- 2) suunnitelma sellaisista rajayhdysjohtoja koskevista investoinneista, jotka ovat tarpeen tehokkaasti toimiville kansallisille ja alueellisille sähkömarkkinoille sekä Euroopan unionin sähkönsisämarkkinoille;
- 3) selvitys kehittämissuunnitelman laatimisessa käytetyistä menetelmistä sekä suunnitelman perustana olevista sähkön kulutuksen ja tuotannon kehitystä koskevista ennusteista ja muista olettamuksista.

Kehittämissuunnitelma on julkaistava. Kantaverkonhaltijan on ennen kehittämissuunnitelman julkaisemista varattava verkkonsa käyttäjille sekä asiaan liittyville viranomaisille ja muille sidosryhmille tilaisuus tulla kuulluksi kehittämissuunnitelmasta.

Kehittämissuunnitelma ja kuulemisen tulokset on toimitettava Energiavirastolle. Energiavirastolla on oikeus kuuden kuukauden kuluessa suunnitelman vastaanottamisesta vaatia kantaverkonhaltijaa tekemään muutoksia kehittämissuunnitelmaan, jos:

- 1) kehittämissuunnitelma ei täytä 1 ja 2 momentissa säädettyjä vaatimuksia; tai
- 2) on syytä epäillä, että kehittämissuunnitelmaan sisältyvät toimenpiteet eivät johda 40 §:ssä säädettyjen laatuvaatimusten täyttämiseen.

Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä kehittämissuunnitelmassa annettavista tiedoista, suunnitelman toimittamisesta Energiavirastolle sekä 3 momentissa tarkoitetun kuulemisen järjestämisestä.

44 §

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan vastuualue

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan vastuualueeseen kuuluvat valtakunnan alue Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta ja Suomen talousvyöhyke.

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

51 a §

Erityissäännökset verkon kehittämisvelvollisuudesta suurjännitteisessä jakeluverkossa ja jakeluverkossa

Sen lisäksi, mitä 19 §:ssä säädetään verkonhaltijan kehittämisvelvollisuudesta, jakeluverkonhaltijan tulee toiminta-alueellaan kehittää sähköverkkoaan kahden tai useamman erillisen voimalaitoskokonaisuuden liittämiseksi sähköverkkoon verkon käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisesti.

Jakeluverkonhaltijan, jolla ei ennestään ole hallinnassaan suurjännitteistä jakeluverkkoa, tulee toiminta-alueellaan kehittää 19 §:ssä ja tämän pykälän 1 momentissa säädetyllä tavalla uutta suurjännitteistä jakeluverkkoa verkon käyttäjien kohtuullisten tarpeiden mukaisesti, jos tämä ei ole ~~verkonhaltijan teknisiin, taloudellisiin ja organisatorisiin voimavaroihin nähden~~ **teknisten tai taloudellisten edellytysten vuoksi kohtuutonta verkonhaltijalle** taikka **kohtuutonta** verkonhaltijan verkon muiden käyttäjien kannalta ~~kohtuutonta~~.

72 §

Loppukäyttäjän mahdollisuus sähkötoimitukseen sähköverkon kautta

Kiinteistönhaltijan on huolehdittava siitä, että loppukäyttäjällä on mahdollisuus tehdä sähköverkkosopimus ja sähkötoimitussopimus, jossa sähkötoimitus tapahtuu sähköverkonhaltijan sähköverkon kautta. Kiinteistönhaltijan tulee luovuttaa loppukäyttäjälle tätä tarkoitusta varten käyttöoikeus kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäiseen sähköverkkoon. Jos sähkön mittaus on järjestetty kiinteistössä siten, että sähkö toimitetaan loppukäyttäjille kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäisen sähköverkon kautta, loppukäyttäjän on korvattava kiinteistönhaltijalle sähkön mittaukseen liittyvistä muutostöistä aiheutuvat kustannukset päättäessään ostaa sähkönsä sähköverkon kautta.

114 §

Muutoksenhaku

Markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 20 §:n 1 momenttia sovelletaan lain voimaantulon jälkeen tehtyihin liittymissopimuksiin ja ennen lain voimaan tuloa tehtyjen liittymissopimusten muutoksiin, jotka on tehty lain voimaantulon jälkeen.

Paikalliseen tai alueelliseen nimellisjännitteeltään 400 kilovoltin sähköverkkoon tai -johtoon, joka on otettu käyttöön 1 päivän syyskuuta 2013 ja lain voimaantulon välisenä aikana tai jota kos-

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

keva investointi on sisällytetty 1 päivän syyskuuta 2013 ja lain voimaantulon välisenä aikana julkaistuun tällä lailla muutettavan lain 41 §:ssä tarkoitettuun kantaverkon kehittämissuunnitelmaan, sovelletaan kuitenkin lain voimaantullessa voimassa olleita 3 §:n 3 kohtaa sekä 19 ja 31 §:ää.

~~Ennen lain voimaantuloa käyttöön otettuihin liittymisjohtoihin~~ Liittymisjohtoihin, joita koskeva liittymissopimus on tehty ennen lain voimaantuloa, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maakaasumarkkinalain (587/2017) 12 §:n 1 momentti ja 96 §:n 4 momentti, sellaisena kuin niistä on 96 §:n 4 momentti laissa 245/2023, seuraavasti:

12 §

Hankelupa valtakunnan rajan ylittävän siirtoputken rakentamiseen

Valtakunnan rajan ylittävän siirtoputken rakentamiseen on haettava kirjallisesti hankelupa. Hankeluvan myöntää valtioneuvosto yleisistunnossa. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä lupahakemuksessa esitettävistä tiedoista ja selvityksistä.

96 §

Muutoksenhaku

Markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan   päivänä   kuuta 20   .

Valiokunnan mietintö TaVM 11/2025 vp

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa huolellisesti sähköverkonhaltijan kehittämis- ja liittämisvelvollisuuden ja muun sähköverkkosäätelyn vaikutuksia verkkoonpääsyn sekä puhtaan siirtymän investointien ja teollisuuden kannalta ja ryhtyy tarvittaessa toimiin säätelyn parantamiseksi.

Helsingissä 16.9.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Pauli Aalto-Setälä kok
jäsen Kaisa Garedeu ps
jäsen Lotta Hamari sd
jäsen Hilikka Kemppi kesk
jäsen Timo Mehtälä kesk
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Merja Rasinkangas ps
jäsen Juha Viitala sd
jäsen Sinuhe Wallinheimo kok
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Ville Kaunisto kok
varajäsen Minna Reijonen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen